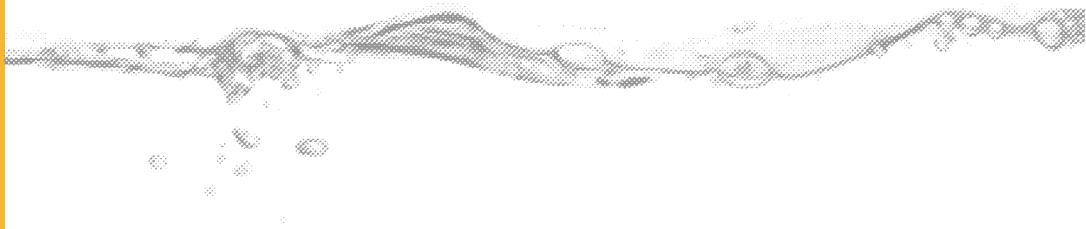

Refresca
l'estiu!

SANT MAGÍ

CERVERA 15, 18 i 19 D'AGOST 2010
LA FESTA DEL BARRI

Associació Amics de Sant Magí

Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 20

**Festa de Sant Magí
Cervera, 2010**

Diversos autors

Cervera, 2010

Coordinació editorial: Josep Mas i Max Turull
Coberta: Jordi Sàrries
Revisió lingüística: Teresa Puig, Anna Mas i Montserrat Pont
Festa de Sant Magí. Cervera, 2010
Quaderns Barri de Sant Magí, núm. 20

Col·laboren:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació
Departament d'Acció Social i Ciutadania

Agència de
Residus de
Catalunya

Institut d'Estudis Ilerdencs

Diputació de Lleida

Consell Comarcal de la Segarra

Paeria de Cervera

Museu Comarcal de Cervera

Centre Municipal de Cultura de Cervera

© dels articles, els autors respectius
© de l'edició, Associació Amics de Sant Magí

L'Associació Amics de Sant Magí no s'identifica necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats.

Edita: Associació Amics de Sant Magí, plaça de Sant Magí, 1.
25200 Cervera. Dipòsit legal: L-725-1999

Imprimeix: Impremta Minerva, Av. Polígon Industrial, 14 - 25200 Cervera

SUMARI

Editorial	7
Salutació, per <i>Joan Valldaura</i>	9
Benvinguts a Sant Magí, per <i>Miquel Pont</i>	11
Sant Magí de nou!, per <i>Mercè Salsench</i>	13

DE LA HISTÒRIA

La Segarra, frontera i artiga, per <i>Albert Turull</i>	17
Els habitants del barri de Sant Magí l'any 1864, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	21
“El glorioso martir S. Machí”, per <i>Josep Mas Segura</i>	35
Baltasar Talamantes, un culto grabador popular, per <i>Blanca Rosa Pastor Cubillo</i>	39
Les fonts de les partides de Cervera, per <i>Miquel Pont Farré</i>	49
Romeria a San Magín de la Brufaganya (1871), per <i>Daniel Ribas i Ballester</i>	60
Llops, per <i>Santiago Serrano Maya</i>	61
Catàleg de goigs, cobles, estampes i altres publicacions sobre Sant Magí impreses a Cervera, per <i>Ramon M. Razquin Carulla</i>	65
Pregó de la festa de Sant Magí 2009, per <i>Josep M. Madern Sostres</i>	77

DE L'ISIDOR CÒNSUL

Isidor Cònsul, en el record, per <i>Rosa Fabregat</i>	85
Des de l'estudi de casa..., per <i>Teresa Porredon Bernaus</i>	87
Comiat d'Isidor Cònsul, per <i>Associació Amics de Sant Magí</i>	89
L'últim baró d'Espés, per <i>Pep Coll</i>	91
Record a l'espai “El Campanar”, per <i>Carme Bonet</i>	94
Màrius Torres o el llenguatge de l'ànima, per <i>Romisidor</i>	97
Climent Forner. Preneu-m'ho tot, deixeu-me la paraula. Poesia. 1945-2007, per <i>Isidor Cònsul</i>	103
De tribunals, lleis i sobirania, per <i>Arnau Cònsul</i>	107

DE LA GENT

Goigs de Sant Magí, venerat a la seva pròpia església de Cervera, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	115
Goigs de Sant Magí, venerat en una capelleta situada als afores de la ciutat de Cervera, per <i>Josep M. Llobet i Portella</i>	116
Monestirs, esglésies i capelles de Cervera, per <i>Ramon Gené Capdevila</i>	117
Bicentenari de Balmes. <i>In Memoriam</i> , per <i>Mn. Josep M. Montiu de Nuix</i>	129
Retorn, per <i>Llorenç Perelló</i>	134
Tany petit, per <i>M. Isabel Valverde</i>	135
Respostes de la mare Teresa de Calcuta	136
No callarem, les dones, per <i>Rosa Fabregat</i>	137
Goigs a una somera que és famosa en un llogarret de Mallorca	138
Sermó de Sant Magí, per <i>Mn. Joan Sanglas i Banús</i>	139
El llibre dels goigs de Sant Magí, per <i>Nora Vela</i>	142
Carta a Sant Magí, per <i>Magí Raich Brufau</i>	144
Antonio Martí Vall, per <i>Família Martí - Falip</i>	146
Joan Boldú Montraveta, per <i>Família Boldú - Navarro</i>	147
Recordant Diego, per <i>Jordi Sangrà i Mònica Esqueta</i>	147
Rosa Traus Balcells, per <i>Xavier Martí Pifarré</i>	148
Persones compromeses amb la festa de Sant Magí, per <i>Eduard Montiu de Nuix</i>	149
Elegia tardoral pendent, per <i>Joan Naboa Armengol</i>	155

DE L'ASSOCIACIÓ

Programa d'actes	159
10è aniversari de la reconstrucció de la Capelleta del Clot de Sant Magí, per <i>Josep M. Lloveras Canosa</i>	161
Una nova associació de Sant Magí: Associació d'amics de Sant Magí de la Brufaganya i el seu entorn	169
Memòria de l'any 2009 de l'Associació Amics de Sant Magí, per <i>Josep Mas Segura</i>	171
Anunciant i col·laboradors	195

ÍNDEX D'ANUNCIANTS COL-LABORADORS

“la Caixa”	256, 255ñ	Chelsea House	222a
1 minut	240a	Cim	239
Ada	254a	Clenxa perruqueria	227b
Aluminis Sergi	230a	CMP Correduria de Seguros	209b
Anma	254e	Codina Vall, S.L.	233a
Anna Maria	254p	Confort	255w
Anne & Frank	254m	Construccions Piqué	238b
Aquàtic Fitness Centre	251	Copisteria Travesser	246a
Artesanies Anguera Rosell	254f	Cots Alsina	232a
Assessoria Prado	244a	Cucafera	254g
Auto escuela Cervera	226b	Diferent	219a
Auto Servei Ametllers, S.A.	234b	Dondara Copisteria - Papereria	254k
Autoelèctric Pujol, S.L.	228a	Dufer Artículos Publicitarios, S.L.	204a
Auto-Escola Sant Antoni	210b	El Celleret	197b
Bar – Restaurant Barbacana	240b	Electrodomèstics Graells Bergada	244b, 255y
BBVA	202a	Esclat	252a
Benzinera BonArea	235	Espill	254c
Brico Indus	Contraportada1, 255u	Estació de Servei Bargués	201
Brodats Fàtima	255r	Estanc Gasol	214b
C- Bikes	206b	Eurotrak	Contraportada2
Cafè Central	239	Exelfil	223b
Caixa Manresa	255p	Farmàcia Antonijuan	254g
Caixa Penedès	197a	Farmàcia Gomà	254y
Cal Lluís	222b	Farmactiva	203, 255f
Calçats Ibàñez	254s	Ferreteria Cervera	254k
Calçats Martí	253e	Ferreteria Majà	254x
Caprabo	254u	Finques Cos	220b
Carbonell Vins i Licors	225a	Finques Funàs	227a
Carbòniques Prat	198b	Finques Solé	234a
Carnisseria - Cansaladeria Casamitjana	237a	Fisiomed	254j
Carnisseria Imma	209a	Flors i Plantes Montserrat	255t
Carnisseria M. Teresa	223a	Flors i Plantes Noemí	253g, 255x
Carrosseries Sucarrats	206a	Font – VP Buildings	241b
Casa Guspí	236a, 255b	Fontanet	245a
Casa Teva 04	214a	Forn de pa Martí Xandri	239
Central Line	246b	Frankfurt Passadís	207b
Centre Municipal de Cultura	243	Funerària de Cervera	217
Centre Òptic Riera	241a, 253c, 254c	Futur Sport Vilamajó	254v
Cervera Mobiliari	237b	Garatge Cervera, S.L.	200a

Garatge Isidre, S.L.	225b	Patronat de la Passió	231
Gendrew fotogràf	255v	Pergamí	239
Gidar	208a	Pizzeria Jardí	252b
Gisel	253a	Precon	Contraportada3
Gómez Grau	199a, 254z	Proa	254o
Gotta	255q	Pub Noctàmbul	219b
Gran Café	213b	R. Codina	254w
Herbes Bernau	254r	R.G. Electrònica	218b
Herbolari	254i	Ramon Figuerola Niubó	208b
Impremta Minerva	250	Regals Duran	254a
IMSA	221a	Restaurant Bargués	239
Josep M. Riu Sánchez -Cudos-	207a	Restaurant Braseria del Nord	224a
L'Altell	239	Rodi	216b
La Baldufa	216a	Sabadell Atlètic	254e
La Bombolla	218a	Sartt, moda jove	254h
La Cerverina d'Art	229, 255s	Sastreteria Miret	253d
La Gàrgola	247	Sebastià Caus	236b, 253b, 255n
Laia	254i	Segafutur	239
Llibreria Rossich	254q	Servei de Taxi Josep Rius i Vila	242b
Marbres Carrera	200b	Seyart	249
Materials per aa la Construcció Beleta	212a	Sol Solet	254aa
Mecanitzats Cuñat, S.L.	202b	Solé-Fusté Trans, S.A.	224b
Mercè Trullols	254d	Sort Aventura	254h
Merceria Riera	254n	Subministres Pedrós	198a
Metal·listeria Pipó	215	Supermercat Albareda	221b
Mobel Línea	211	Tallers Lleó	199b
Mobles Tedal	248b	Tallers R. Vendrell	204b
Moda Punt	254l	Tintoreria Bugaderia Farré	254j
Món de l'Art	254m	Tit-catering	210a
Net i Polit	209a	Torocco	254ñ
Ninot Perruquers	230b	Transcorbera, Operador transports, S.L.	220a
Noguera – Puig	226b	Transportes B. Simon	255 aa
Nova Gestió	242a	Trasports Pedrós-Vila	254t
Odontologia Integrada	248a	Truga esports	214b, 255o
Oriol	212b	Trullols Òptiques	254l
Orobitg espectacles	205	Twente	213a, 254c
Paller Cal Bartomeu	233b	Unipost	226a
Pastisseria Agustí	238a, 253f, 254b	Viatges Kariba	232b
Pastisseria Sangrà	228b, 255z		

EDITORIAL

El quadern que el lector té a les mans és el número 20 de la col·lecció: déu n'hi do, certament. Quan, en un futur que esperem pròxim, publiquem uns índexs d'autors i de temes, tots veurem la quantitat d'informació esparsa que hem anat recollint, les col·laboracions plurals i diverses que s'han aplegat al voltant del sant i la ingent llista d'amics que han volgut participar, escrivint o anunciant o com sigui, en aquesta sèrie de llibrets.

Però si em he aconseguit arribar aquí, des d'aquell primer opuscle de 1990, és gràcies als lectors, als anunciats que han finançat la publicació i, molt especialment, als autors col·laboradors. L'èxit –permeteu-nos dir-ho així–, però, pot acabar amb la mateixa iniciativa. Només cal mirar com ha crescut en nombre de pàgines al llarg de les últimes edicions: 240 (2006), 248 (2007), 264 (2008) i 284 (2009). Com es diu avui, aquest creixement no és sostenible econòmicament, perquè tots recordareu que la publicació es difon gratuïtament i que en època de crisi severa, com ara, els anunciats també s'encongeixen.

Per això ens veiem obligats a allò que en una publicació com aquesta mai no hauríem volgut fer, que és restringir o ordenar les col·laboracions precisament per aconseguir que hi pugui seguir escrivint un nombre important i divers de persones. Els límits que ens autoimposem són dos: la temàtica i l'extensió. És necessari que tots els articles estiguin relacionats d'una manera o altra amb la festa de Sant Magí o amb el món rural a la Segarra, ve sigui a través de la història, la literatura, les festes, els costums, la gent, etc... I d'una altra banda, els articles han de tenir una extensió raonable. Els textos originals que contenen una certa erudició o investigació històrica, literària, folklòrica, filològica, artística, etc. no

han de superar les 10 pàgines (en format word per defecte: espai simple, cos 12, etc.). La resta de les aportacions, per la secció “De la gent”, no haurien de superar les 4 pàgines en format original. Estem convençuts que els autors, presents i futurs, sabran entendre aquestes pautes, implantades per garantir, precisament, com dèiem, que el major número de persones pugui escriure als quaderns de Sant Magí.

També és aquest el moment i el lloc per recordar, i lamentar, la mort d’Isidor Cònsul, el passat mes d’agost de 2009. El país, i Cervera, ja li va retre un merescut i sentit homenatge a l’Auditori Municipal, però no hem volgut estar-nos de recordar-lo com un dels nostres autors i col·laboradors fidels i lleials. No hem d’amagar-nos de dir, sense desmerèixer ningú, que l’article de l’Isidor era tot un luxe per la publicació. Per recordar-lo hem compostat un bloc central del quadern que compta amb un poema recent de Rosa Fabregat; amb el record de Teresa Porredon, escrit el mateix 11 de setembre de 2009; amb el text de comiat que en el moment de la seva mort li va dedicar l’Associació d’Amics de Sant Magí i recorda totes les seves col·laboracions en aquests quaderns; amb un text de Carme Bonet sobre el petit homenatge que “El campanar”ret a Isidor Cònsul; amb un article inèdit de l’escriptor i amic Pep Coll; amb l’article que l’Isidor havia començat sobre Màrius Torres i que la Romi ha acabat i que signen tots dos en un de sol; amb el text publicat a *Serra d’Or*, que el mateix Isidor s’havia preparat per la presentació a Cervera d’un llibre del poeta Climent Forner; i finalment tanquem aquest bloc amb un text de l’Arnau Cònsul, sobre el rei Martí l’Humà amb motiu del sisè centenari de la seva mort.

Desitgem que gaudiu de la lectura i que tots hi trobeu algun text del vostre interès.

SALUTACIÓ

Joan Vallaura

Paer en cap

Any rere any, en el transcurs del calendari de festes tradicionals, apareix Sant Magí, una festa nascuda al nucli antic, als “carrers baixos”, però amb vocació de festa per a tota la ciutat.

“L’entrada de l’aigua” a la ciutat constitueix el seu moment central. Sant Magí, els ruquets, els cavalls i la banda són l’escenari de la foto estiuenca de molts cerverins i cerverines. Estic segur que si poguéssim mirar l’àlbum de fotos dels nens i nenes de la nostra ciutat a tot arreu la hi trobaríem.

L’aigua és la raó d’aquesta festa. Una aigua imprescindible per a una agricultura de secà com la nostra. En la majoria de goigs és el Sant que ajuda a la prosperitat amb la seva intervenció. Enguany ha estat un any ric en aigua, tres nevades importants han portat la saó necessària per fer una bona collita.

La festa neix de la voluntat d’una colla de veïns que la fan possible gràcies a un treball continuat i entusiasta. La farceixen d’un munt d’activitats: aquest mateix llibret o la presentació del “*Llibre dels Goigs de Sant Magí*”, de Joan Roig i Montserrat, hi donen un to cultural; sense oblidar, en cap cas, les excursions a la Brufaganya, la missa, els balls i el sopar. Tots i cadascun d’aquests actes tenen el seu sentit dins de la festa i fan que tothom hi trobi un espai de celebració.

Des d’aquestes quatre ratlles voldria donar les gràcies, en nom de la Paeria, a tots aquells que amb el seu treball i esforç fan possible any darrere any aquesta festa.

BENVINGUTS A SANT MAGÍ

Miquel Pont i Farré

Aquest any tenim un estiu mogudet: retallada de l'estatut, retallada de pressupostos, retallada de sous, retallada de pensions... per sort no hi ha retallada de calendari perquè sinó, per això de retallar pel final, al mes d'agost li retallarien els dies i ens quedaríem sense Sant Magí.

De tota manera és qüestió de posar al mal temps bona cara i, per això, aquest any els veïns del barri de Sant Magí hem decidit agafar-nos les coses pel costat positiu:

- Primer: a Catalunya li retallen l'estatut, als jubilats les pensions i al funcionaris el sou, però l'entrada de l'aigua d'aquesta any anirà acompanyada pel "*Grup de Vent*" del Conservatori de Música de Cervera, dirigit pel Xesco Grau. Des del barri aplaudim qualsevol iniciativa que doni impuls a la cultura de casa nostra (això no ho retallen, oi?)
- Segon: aquest any l'esport està de moda; nosaltres tenim la nostra pròpia dosi d'esports que és l'anada a Sant Magí, caminant, amb bicicleta o, fins i tot amb cotxe (aquest últim, d'esport, una mica menys) i aquí és on podem treure pit i explicar a tot el món, i mai millor dit, que el número 1 mundial en motos de 125 cc, el Marc Márquez, va començar les seves primeres voltes en moto de trial amb el seu pare acompanyant les bicicletes de muntanya que anaven a la Brufaganya; ara, quan el nen promesa és una realitat, ve en bicicleta com a part del seu entrenament. Esperem que ben aviat puguem celebrar amb ell aquest campionat del món.
- Tercer: d'aigua en tindrem; això tampoc no ho poden retallar i

menys després d'aquest hivern i primavera tan plujós que ha fet que, no sols les fonts de la Brufaganya, sinó moltes fonts que estaven completament seques hagin revingut i la collita de cereal hagi sigut bona.

- I finalment els actes de la festa de Sant Magí. La comissió ha decidit que no retallarà res, que farà el possible perquè tot estigui a l'alçada del que es mereixen tots els que volen participar de la festa: exposicions, entrada de l'aigua, sopar, ball...

S'ha de dir que aquest any el llibret de Sant Magí és un homenatge a l'Isidor Cònsul, un seguidor de la festa que ens va deixar pocs dies després de Sant Magí del 2009. Aquí trobareu els escrits que es van llegir en l'homenatge que se li va fer a Cervera el dia 11 de setembre de 2009.

Com podeu veure, no ens volem quedar curts i farem el possible perquè, malgrat les retallades, a la Festa de Sant Magí no li falti cap del seus actes més identificatius. I recordeu, la vostra participació és imprescindible.

Benvinguts a tots.

SANT MAGÍ DE NOU!

Mercè Salsench Ollé

Un cop més, la festa de Sant Magí, la festa de barri més antiga de Cervera, ha arribat! La locomotora humana, des de grans a petits, tant els que fem dia a dia en el barri com els que no, posarà en marxa el ritual anual: la marxa a la Brufaganya en busca de l'aigua, l'entrada de l'aigua a Cervera, el sopar de la Plaça Major, el petit ball de la placeta... Tot i que el que fa més goig és veure el barri guarnit de serrells, en especial, la placeta de Sant Magí amb la vela i el boix.

Amb el present quadern s'ha arribat al número 20. Si fem una ullada a la col·lecció de quaderns, podem apreciar que el número 1, de l'any 1990, es tractava poc més d'un programa d'actes de la festa, algun escrit com *“Notícia de la construcció de l'Església de Sant Magí”* i anunciants. De fet el primer quadern fou el del 1992, catalogat com a número 2, amb unes 28 pàgines. Max Turull Rubinat, en la presentació que fa en l'esmentat quadern, diu: *“Aquesta publicació que teniu a les mans desitja ser quelcom més que un repertori publicitari... també pretén deixar constància escrita sobre diversos aspectes, tots ells diferents però igualment interessants, de la Festa de Sant Magí”*.

Talment, els quaderns esdevenen més que un repertori publicitari, el gruix de pàgines adquirit amb el temps es deu a la recopilació d'articles de diferent vessant, des d'aspectes de la pagesia fins a precisions històriques en relació amb el barri o a Sant Magí. Sense deixar de banda les pinzellades humanes, on fotografies i anotacions biogràfiques ens fan

sentir més a prop de totes aquelles persones que valoren una festa tan tradicional com la de Sant Magí.

Si s'ha arribat a 20, esperem que arribin a 20 més! Això sí, sense que perdin la qualitat en front a la quantitat. I, per què no? Pot ser, en un temps llunyà, aquests quaderns seran font de recerca d'algun historiador interessat en la Cervera del segle XX-XXI.

Bona festa de Sant Magí!